

Nr 28.

Ankom till riksdagens kansli den 19 mars 1935 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om lagstiftning rörande kringföringshandel.

Första lagutskottet har förehaft följande inom riksdagen väckta motioner, nämligen motionerna nr 23 i första kammaren av herr *Ehrnberg* och nr 27 i andra kammaren av herrar *Hagberg* i Malmö och *Holmström*, nr 335 i andra kammaren av herr *Andersson* i Grimbo m. fl. samt motionerna nr 13 i första kammaren av herr *von Heland* m. fl. och nr 28 i andra kammaren av herr *Andersson* i Dunker m. fl.

I motionerna I: 23 och II: 27 yrkas, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla *dels* om skyndsamt återupptagande av utredningen om lagstiftningen angående kringföringshandeln, med beaktande därvid av de synpunkter, som i motionerna anförts, *dels ock* om framläggande snarast möjligt inför riksdagen av förslag till bestämmelser i ämnet.

I motionen II: 335 hemställes, att riksdagen måtte besluta att ambulerande handel med av säljaren inköpta lantmanna- och trädgårdsprodukter icke må äga rum utan tillstånd av länsstyrelsen i det län och vederbörande myndighet i det samhälle där försäljningen sker, att tillstånd till sådan handel icke bör givas då ortens bofasta odlare och affärsmän anses kunna tillfredsställa det lokala behovet samt att försäljning i kommission jämsättes med försäljning av inköpta varor.

I motionerna I: 13 och II: 28 yrkas, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utfärdandet av kontrollbestämmelser angående ambulerande handel med kött och köttvaror i huvudsaklig överensstämmelse med ett av medicinalstyrelsen avgivet förslag, med nödiga kompletteringar.

I fråga om de skäl, som föranlett motionärernas yrkanden, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till motionerna.

Allt sedan tillkomsten av *1864 års näringsfrihetsförordning* har gällt, att för rätt att idka grosshandel eller försälja varor i bod eller från annat upplagsställe eller att med biträde av annan än hustru och hemmavarande barn till avsalu tillverka fabriks- och hantverksarbeten eller såsom yrke utöva annan hantering erfordras *anmälan* hos myndighet. Vid sådan anmälan skall enligt gällande bestämmelser fogas bevis, att sökanden råder över sig själv och sin egendom, d. v. s. icke är omyndig eller försatt i konkurs. För gift kvinna gälla i vissa fall särskilda bestämmelser.

Ursprungligen fordrades ej heller annat än anmälan av den som ville själv eller genom annan utom den ort, där han är bosatt, kringföra varor till salu

annorledes än å marknad. Efter vissa år 1887 vidtagna ändringar i näringsfrihetsförordningen skall emellertid för dylik s. k. *gårdfarihandel* sökas *tillstånd* hos länsstyrelsen i det län, där försäljningen skall försiggå. Genom en förordning år 1908 har dock i dessa bestämmelser gjorts en jämkning såtillvida, att den som anmält sig till handels idkande har rätt att utan tillstånd driva gårdfarihandel å ort, där på grund av dylik anmälan kontor av stadigvarande beskaffenhet inrättats.

Vid ansökan om tillstånd till gårdfarihandel skall sökande förete intyg om redbarhet och ordentlighet samt bevis, att han råder över sig och sin egendom. I stället för sistnämnda bevis skall företes, om sökanden är handlande, bevis att han inom riket idkar handel och, om sökanden är gift kvinna samt mannens samtycke är erforderligt, bevis därom. Önskar sökanden använda biträden, skola även beträffande dem motsvarande intyg och bevis företes. Därest vid prövning av betygens innehåll och i övrigt förekommande omständigheter tillstånd beviljas, skall i beviset därom tillståndstiden samt sökandens och biträdenas utseende och ålder angivas. Tillstånd kan endast beviljas för kalenderår eller del därav.

Från tillståndstvånget stadgar näringsfrihetsförordningen vissa undantag. Sålunda är en var medgivet att utan anmälan eller tillstånd till salu kringföra livsförnödenheter, jordbruks- och ladugårdsprodukter samt alster av inhemsk hemslöjd. Vidare stadgas att den, som anmält sig till idkande av fabrik eller hantverk, äger att själv eller genom hustru eller hemmavarande barn till salu kringföra sina egna tillverkningar, därvid dock försäljaren skall medföra prästbetyg och visst intyg.

För handel genom kringförande av varor *inom* den ort, där den som driver handeln är bosatt eller idkar fast handel, finnas icke några särskilda föreskrifter i näringsfrihetsförordningen.

Genom *proposition*, nr 41, år 1932 förelades riksdagen förslag till lag om kringföringshandel och tillfällighetsförsäljning m. m.

I fråga om *kringföringshandel utom hemorten* innehöll denna proposition förslag, att den som själv eller genom annan ville kringföra varor till salu annorledes än å marknad utom kommun där han är bosatt eller kommun där han driver fast handel, hade att därtill söka tillstånd hos länsstyrelsen i det län där kringföringshandel skulle äga rum, att ansökningen skulle avslås, om det funnes anledning antaga att sökanden icke vore lämplig att handha verksamheten, att i övrigt vid prövning av ansökningen främst skulle beaktas, huruvida kringföringshandeln kunde väntas medföra gagn eller olägenhet för allmänheten, samt att länsstyrelsen ägde meddela de särskilda ordningsföreskrifter för försäljningens utövande, som kunde finnas erforderliga.

Beträffande de handlingar, som skulle bifogas ansökningen, föreslogos allenast mindre jämkningar i förhållande till gällande rätt. I överensstämmelse med gällande föreskrifter upptog förslaget även en bestämmelse, att tillstånd till kringföringshandel av förevarande slag icke finge utsträckas utöver ett kalenderår.

Såsom förut erinrats skall sökanden enligt nuvarande bestämmelser, därest han vid kringföringshandeln vill använda biträden, även rörande dessa förete intyg om redbarhet och ordentlighet samt bevis att de råda över sig och sin egendom. Någon prövning av dessa personer sker i övrigt icke för närvarande. Förslaget innebar i denna del den nyheten att den, genom vilken försäljningen skall äga rum, skulle vara godkänd av tillståndsmyndigheten. På grund därav skulle i ansökningsen om tillstånd lämnas uppgift å försäljarna. Härtill finge icke den godkännas, som kunde antagas vara olämplig. Om lämnat godkännande skulle utfärdas särskilt bevis. I stället för gällande bestämmelser om upptagande i sökandens tillståndsbevis av beskrivning på utseendet jämte åldersuppgift för såväl sökanden som försäljarna föreslogs att vid ansökningsen skulle fogas försäljares fotografi och att detta skulle införas i det för honom utfärdade beviset. Ville sökanden själv kringföra varorna, skulle för honom gälla vad som stadgats om försäljare.

Beträffande *kringföringshandel inom hemorten* eller den ort, där vederbörande driver fast handel, innebar propositionen, att den som själv eller genom annan ville kringföra varor annorledes än å marknad inom kommun, där han är bosatt, eller inom kommun, där han driver fast handel, hade att därtill söka tillstånd, i Stockholm hos överståthållarämbetet, i annan stad, där poliskammare finnes, hos denna, i övriga städer hos magistraten eller, där sådan icke finnes, stadsstyrelsen samt på landet hos länsstyrelsen i det län inom vilket kommunen är belägen. Härtill hade fogats ett stadgande att därest länsstyrelse meddelat sådant tillstånd till kringföringshandel utom hemorten, som ovan omtalats, och tillståndet avsåge det län eller den del av länet, där den kommun varest tillståndshavaren är bosatt eller driver fast handel är belägen, ägde han rätt att utan särskilt tillstånd idka kringföringshandel inom kommunen så länge tillståndet varade.

Rörande prövningen av ansökningar om tillstånd till kringföringshandel inom hemorten innehöll ifrågavarande förslag, att ansökningsen skulle avslås därest det funnes anledning antaga att sökanden icke vore lämplig att handha verksamheten, att tillstånd i annat fall icke finge vägras med mindre varorna ur hälsovårds-, ordnings-, säkerhets- eller liknande synpunkt ansåges icke böra kringföras till salu *samt att* tillståndsmyndigheten ägde meddela de särskilda ordningsföreskrifter för försäljningens utövande som kunde finnas erforderliga.

Utöver vad nu anmärkts skulle för kringföringshandel av detta slag gälla detsamma som — på sätt ovan utvecklats — föreslogs gälla i fråga om kringföringshandel utom hemorten, allenast med den skillnad att tillståndstiden här ej skulle vara begränsad till ett kalenderår. Jämväl bestämmelserna angående försäljare skulle således här vara att tillämpa.

Såsom förut påpekats medgives för närvarande viss *fri kringföringshandel* även utom hemorten. Propositionen innehöll i denna del, att motor- och smörjoljor samt bränsle finge kringföras till salu utan hinder av bestämmelserna i

lagförslaget. Detsamma skulle gälla beträffande jordbruks-, ladugårds-, mejeri- och liknande produkter ävensom andra trädgårdsprodukter än växtplanter och frö, kött och köttvaror, hemslöjds- och hantverksalster med flera särskilt uppräknade varor, under förutsättning likväl att varorna i fråga vore av inhemskt ursprung eller av övervägande inhemsk tillverkning samt beträffande hemslöjds- och hantverksalster, att kringföringen skedde av tillverkaren eller av hans maka eller barn under 16 år. I samband härmed föreslogs i propositionen att, om dylik fri kringföringshandel gäve anledning till anmärkning, densamma finge förbjudas av myndighet som, därest tillstånd erfordrats, haft att pröva ansökningsen.

I två med anledning av propositionen väckta motioner yrkades den ändring i propositionen i nu förevarande avseende att den föreslagna begränsningen i rätten att fritt kringföra hemslöjds- och hantverksalster måtte utgå beträffande hemslöjdsalster.

I en tredje motion framställdes vissa invändningar mot förslaget att växtplanter icke skulle få fritt kringföras.

Propositionen innehöll vidare vissa bestämmelser angående tillfällighetsförsäljning m. m.

Första lagutskottet behandlade förenämnda proposition och de i anledning därav väckta motionerna i avgivet utlåtande nr 20. Utskottet framhöll därvid, bland annat, att förslaget avsåge att alltjämt möjliggöra för länsstyrelserna att fullfölja sin förutvarande restriktiva politik gentemot den egentliga s. k. gårdsfarihandeln i äldre mening men samtidigt avsåge att icke lägga alltför stora hinder i vägen för vad man kallat den moderna kringföringshandeln, d. v. s. den handel som brukade ske på det sätt att affärsföretagen utsände försäljare, vilka i automobil medförde de saluhållna varorna. Utskottet erinrade samtidigt därom att denna form av kringföringshandel obestriddligen fölle under de gällande bestämmelserna och således redan vore underkastad tillståndstvang. En annan sak vore, att man i praktiken som regel icke syntes ha påkallat tillämpning av dessa bestämmelser å den moderna kringföringshandeln. Utskottet anförde därefter, att utskottet hyste starka betänkligheter mot förslaget att införa tillståndstvang jämväl för kringföringshandel inom hemorten och den ort, där sökanden driver fast handel. Det syntes även tvivelaktigt om man därigenom såsom avsetts kunde nämnvärt inverka på bettleriet. Å andra sidan skulle förslaget innebära en betydande olägenhet för vederhäftig platsförsäljning. Beträffande de formella kraven på ansökan med mera framstode såsom en väsentlig skärpning de nya föreskrifterna angående godkännande av försäljare samt utfärdande för varje sådan av ett särskilt bevis, försett med fotografi. Dessa bestämmelser skulle enligt utskottets mening innebära betydande olägenheter, varför ändring av förslaget i denna del i allt fall vore nödvändig. Utskottet gjorde vidare vissa invändningar mot den i förslaget verkställda uppräkningsen av varor, som skulle få fritt kringföras. Slutligen funne utskottet omotiverat, att rätten att använda hemmavarande barn såsom biträde vid kringförande av hemslöjds- och hantverksalster inskränkts till att gälla endast barn under 16 år. Utskottet förklarade, att utskottet på grund av

anförda omständigheter icke kunde till antagande förorda ifrågavarande lagförslag i vad det rörde kringföringshandel. Under sådana förhållanden syntes det icke heller kunna ifrågasättas att genomföra allenast de angående tillfällighetsförsäljning föreslagna bestämmelser. Utskottet avstyrkte sålunda propositionen i dess helhet.

Vid utskottets utlåtande funnos fogade två reservationer.

I den ena reservationen, som avgivits av herr *Anderson* i Hägelåkra m. fl., anfördes, att ifrågavarande bestämmelser om kringföringshandel och tillfällighetsförsäljning icke bort utbrytas ur näringsfrihetsförordningen, varjämte påpekades vissa mindre lämpliga konsekvenser därav. Vidare framställde reservanterna anmärkning mot den föreslagna bestämmelsen att fri kringföringshandel, som gäve anledning till anmärkning, skulle kunna förbjudas. Reservanterna föreställde sig, att det vore något enastående för svensk rättsordning, att administrativ myndighet kunde förbjuda en viss individ att utöva ett näringsfång, som vore fritt för alla svenska medborgare. Vidare ansågo reservanterna, att välgrundade anmärkningar framställets mot bestämmandet av de varor, som finge fritt kringföras. Det finge även betraktas såsom en brist i förslaget, att torghandeln icke beaktats. I fråga om förslagets innehåll i övrigt vore mindre att erinra. Det kunde emellertid med fog sägas, att man icke vunne något nämnvärt genom den inskränkning, som skett i personers rätt att kringföra varor till salu inom den kommun, där han är bosatt. Det hade slutligen varit önskligt att den fasta handelns intressen i högre grad tillgodosetts. På grund av nu anförda skäl avstyrkte reservanterna propositionen.

Den andra reservationen hade avgivits av herr *Larson* i Lerdala m. fl. Dessa reservanter kunde icke finna, att bärande skäl anförts för utskottets beslut att avstyrka propositionen. Det syntes vara allmänt känt, att olaga kringföringshandel bedreves i ganska stor utsträckning och att de varor, som allmänheten härvid förmåddes att inköpa, ofta vore av mindervärdig kvalitet. En reglering på detta område i huvudsaklig överensstämmelse med förslaget vore av behovet påkallad. Utskottets betänkligheter gentemot förslaget att införa tillståndstvång för kringföringshandel inom hemorten kunde dessa reservanter icke dela. Det obetydliga besvär och den ringa kostnad ett sökande av tillstånd skulle medföra syntes väga ringa gentemot de fördelar, som genom reformen skulle vinnas. Utskottet hade ansett viss ändring påkallad beträffande försäljarebevis. Denna uppfattning kunde nu ifrågavarande reservanter icke heller dela. Beträffande de varor, som enligt förslaget skulle få fritt kringföras, ansågo de emellertid viss ändring påkallad. Vidare funne de, att någon begränsning i rätten att kringföra hemslöjdsalster icke borde äga rum ävensom att kringföring av hantverksalster borde kunna ske genom hemmavarande barn, oberoende av dessas ålder. Dessa reservanter tillstyrkte förty propositionen med allenast de mindre jämkningar, som påkallades av nyssnämnda anmärkningar.

Första kammaren biföll den av herr *Anderson* i Hägelåkra m. fl. anförda reservationen under det att *andra kammaren* biträdde den av herr *Larson* i Lerdala m. fl. avgivna reservationen. I följd härav hade frågan förfallit.

I en *motion* (II: 42) vid *riksdagen* år 1933 yrkades, att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om nytt förslag till lag angående kringföringshandel och tillfällighetsförsäljning. I motionen fästes även uppmärksamheten på vissa olägenheter av den försäljningsverksamhet som bedreves genom att kringresande agenter upptog order å varor.

Första lagutskottet anförde i avgivet utlåtande, nr 42, bland annat:

Förslag till ny lag om kringföringshandel och tillfällighetsförsäljning hade varit underställt riksdagens prövning år 1932. Den av motionären först berörda s. k. moderna kringföringshandeln var då även föremål för särskild uppmärksamhet, men ansågs av utskottet falla under de gällande bestämmelserna om kringföringshandel och således redan vara underkastad tillståndstvång. Utskottet hyste alltjämt samma uppfattning i denna del och funne ej heller ådagalagt, att något väsentligt vore att vinna genom en ändring i de nuvarande bestämmelserna härutinnan. Vad anginge frågan om den försäljningsverksamhet, som bedreves genom upptagande av order med eller utan uppvisande av prov, ville utskottet erinra om att denna form av försäljningsverksamhet, som otvivelaktigt kunde medföra vissa olägenheter, beaktats av kommerskollegium i ett år 1928 avgivet principutlåtande i hithörande frågor. Kollegiet förordade därvid att för sådana handelsresande och platsförsäljare, som utbjöde varor direkt till allmänheten, borde tillämpas samma regler som för kringföringshandel under det att i fråga om sådana handelsresande och platsförsäljare, som endast uppsökte köpmän eller fabrikanter för avsättning av varor som skulle av dem återförsäljas eller användas i deras tillverkning, icke borde stadgas annat än skyldighet att göra anmälan till länsstyrelsen i det län, där verksamheten bedreves. Något förslag i den av kollegiet förordade riktning upptogs emellertid ej i propositionen till 1932 års riksdag. Utan tvivel måste även kollegiets förslag anses innebära ett ingripande av synnerligen ömtålig och vanskelig art. Det vore allmänt känt, att en stor del av den normala handeln bedreves genom kringresande agenter. Uppenbarligen kunde all dylik verksamhet icke läggas under kringföringshandelns tillståndstvång. Den av kollegiet föreslagna gränsdragningen syntes emellertid bygga å förutsättningar, som svårigen kunde kontrolleras.

Utskottet avstyrkte motionen och utskottets hemställan bifölls av båda kamrarna.

Jämväl vid *riksdagen* år 1934 väcktes en *motion* (II: 335), däri hemställdes, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära att Kungl. Maj:t ville under beaktande av vissa i motionen angivna synpunkter skyndsamt uppgöra förslag till ändrade bestämmelser angående gårdfarihandel.

Första lagutskottet anförde i sitt utlåtande, nr 45:

Av den utredning som låg till grund för 1932 års proposition med förslag till lag om kringföringshandel och tillfällighetsförsäljning m. m. framgick, att länsstyrelserna allmänt tillämpade en mycket restriktiv politik när det gällde att bevilja tillstånd till egentlig s. k. gårdfarihandel i äldre mening. Såvitt utskottet hade sig bekant hade länsstyrelserna icke heller ändrat ståndpunkt härutinnan. Beträffande den egentliga gårdfarihandeln syntes sålunda några nya restriktioner icke vara behövlige.

Vad därefter anginge den moderna kringföringshandeln, d. v. s. den handel som brukade ske på det sätt att affärsföretagen utsände försäljare, vilka i automobil medförde de saluhållna varorna, syntes av nämnda proposition framgå, att sådan handel i allmänhet fått opåtalat äga rum utan att tillstånd för

densamma fordrats. Utskottet erinrade emellertid i sitt utlåtande över propositionen att denna form av kringföringshandel obestriddligen fölle under de gällande bestämmelserna och sålunda vore underkastad tillståndstvång. Samma uppfattning uttalades av utskottet i dess utlåtande i ämnet år 1933. I överensstämmelse härmed hade länsstyrelserna möjlighet att i fråga om den moderna kringföringshandeln tillämpa samma restriktiva politik som beträffande den äldre gårdfarihandeln. Några nya bestämmelser i syfte att begränsa förstnämnda form av varudistribution, vilken för övrigt i många fall hade en viktig uppgift att fylla, syntes sålunda icke erforderliga. Däremot kunde måhända sättas i fråga huruvida icke kringföringshandeln inom livsmedelsbranschen vore i behov av en viss reglering ur hygienisk synpunkt. Emellertid hade medicinalstyrelsen inkommit med en framställning till Kungl. Maj:t rörande den ambulerande handeln med kött och köttvaror, vilken framställning vore föremål för kommerskollegiets prövning. Det syntes vid nu angivna förhållande icke föreligga anledning för riksdagen att påkalla åtgärder i ämnet.

Beträffande slutligen den s. k. dörrknackarhandel, som ägde rum inom den ort där vederbörande vore bosatt och sålunda icke vore att hänföra till gårdfarihandel, uttalade utskottet år 1932, att utskottet hyste starka betänkligheter mot då föreliggande förslag att införa tillståndstvång jämväl för kringföringshandel inom hemorten. Det syntes även utskottet tvivelaktigt om man därigenom kunde nämnvärt inverka på bettleriet. Å andra sidan skulle förslaget innebära en betydande olägenhet för vederhäftig platsförsäljning. Även i den ena av de vid utskottsutlåtandet fogade reservationerna framhölls, att det med fog kunde sägas att man icke vunne något nämnvärt genom den inskränkning som skett i förslaget beträffande rätten att kringföra varor till salu inom den kommun där vederbörande är bosatt. Utskottet hyste alltså den uppfattningen att en begränsning av kringföringshandeln inom hemorten knappast skulle kunna upprätthållas i sådan utsträckning att därmed vunnas några nämnvärda fördelar.

På grund av vad sålunda anförts hemställde utskottet, att ifrågavarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Utskottets hemställan bifölls av riksdagen.

Av nu förevarande motioner upptaga motionerna I: 23 och II: 27 frågan om en reglering av kringföringshandeln i dess helhet. I dessa motioner anfördes, bland annat:

Emot gällande bestämmelser rörande kringföringshandeln hava åtskilliga anmärkningar framställts. I första hand har anmärkts, att kringföringshandeln — i varje fall den form därav, som man vanligen åsyftade med uttrycket gårdfarihandel — icke numera vore påkallad för tillgodoseende av allmänhetens inköpsbehov. Allmänheten riskerade vidare sämre varor än vid köp hos ortens handlande, och i dessas rörelse kunde kringföringshandeln vålla kännbart avbräck. Den senare formen vore icke heller bunden av ordningsföreskrifter i olika hänseenden, vilka åvilade den fasta handeln. En kringresande försäljare hade vidare lätt att undandra sig sin skattskyldighet, och ägde i varje fall de kommuner, där försäljningen försiggått, icke möjlighet att beskatta de tjänster, hans verksamhet inom kommunen inbringat honom. Även har framhållits, att kringföringshandeln kunde medföra vissa ganska betänkliga vådor ur social och sanitär synpunkt. Sistnämnda synpunkt har, vad särskilt beträffar den ambulerande livsmedelshandeln, vid olika tillfällen understrukits av medicinalstyrelsen. — Det har ytterligare påpekats, hurusom vid sidan av den

egentliga gårdfarihandeln, vilken avses i näringsfrihetsförordningen, på grund av kommunikationsmedlens utveckling och den under konkurrensens tryck alltmärta tilltagande smidigheten i varuförmedlingen en ny form av ambulerande handel så småningom uppstått, vilken ur legislativ synpunkt visserligen kunde betecknas som gårdfarihandel i näringsfrihetsförordningens mening, men som till sin art vore väsentligen skild från densamma. Härmed åsyftades den ambulerande försäljning, som av handelsföretag och andra utövades genom agenter, vilka å automobil medförde de saluhållna varorna för omedelbar leverans. Denna trafik hade med motorfordonens alltmera ökade användning å senare år tagit en betydande omfattning. Nu avsedda slag av ambulerande handel bedrevs i huvudsak utan att tillstånd därtill i vederbörlig ordning inhämtades. Att härigenom en väsentlig del av kringföringshandeln lämnades utanför det allmännas kontroll måste anses såsom i hög grad otillfredsställande.

Sedan år 1932 hava förhållandena å ifrågavarande område väsentligt förändrats. Icke minst på grund av de senaste årens utveckling av vägväsen och kommunikationsmedlen har kringföringshandeln, i främsta rummet den med livsmedel, kommit att taga en enorm omfattning över hela landet. I allt större utsträckning har den större, till städerna förlagda handeln börjat betjäna sig av autobiler och motorbåtar för att söka en utvidgad kundkrets även bland landsbygdens befolkning. Agenter och försäljare av alla slag genomkorsa landsbygden och utbjuda sina varor. I den mån denna nya varuförmedlingsform fyller ett lojalt behov i orten och dessutom ur ordnings-, säkerhets- och hygienisk synpunkt icke giver anledning till anmärkningar, kunna givetvis några inskränkningar i densamma icke anses påkallade. Emellertid är så ofta icke fallet, utan syndas merendels mot de enklaste krav ur angivna synpunkter. Kringföringshandeln vållar dessutom svårt avbräck för den fasta detaljhandeln å landsbygden.

Även dörrknackarhandeln har genom den ökade arbetslösheten inom olika yrken de senaste åren fått allt större omfattning. Å många orter torde densamma ha tagit sådana proportioner, att den blivit en verklig plåga för allmänheten och inom vissa branscher även till stort förfång för den fasta handelns utöware inom branschen.

Från den enskilda detaljhandelns sida har ock å senare år med ökad styrka framställts krav å ändrad lagstiftning rörande kringföringshandeln, varigenom denna handelsform skulle underkastas erforderlig reglering i olika hänseenden. Genom Sveriges köpmannaförbund m. fl. har nyligen hos Kungl. Maj:t gjorts framställning om förnyad utredning i ämnet.

Den utveckling, som förhållandena å ifrågavarande område de senaste åren undergått, och de förefintliga, alltmera skärpta missförhållandena å området torde utgöra tillräckliga skäl för att en förnyad utredning snarast kommer till stånd om ändrad lagstiftning beträffande kringföringshandeln. Vid en eventuell utredning därom torde bland annat även böra upptagas till behandling frågan om reglering av den ambulerande handeln med livsmedel, med särskilt avseende därvid fäst at å behovet av föreskrifter för sagda handel av sanitär och hygienisk innebörd. Nödvändigt torde ock vara att vid uppgörande av förslag till lagbestämmelser i ämnet den fasta handelns intressen tillgodoses i väsentligt högre grad, än vad vid tidigare utredningar varit fallet.

Beträffande den i motionen omnämnda framställningen från Sveriges köpmannaförbund, som inkom till Kungl. Maj:t den 18 december 1934, vill utskottet endast anmärka att den ännu ej blivit föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

Motionen II: 335 berör allenast frågan om en inskränkning i den nuvarande, på grund av varornas beskaffenhet fria kringföringshandeln.

I denna motion anföres:

I lag, som sedan gammalt är gällande, medgives rätt åt svenska medborgare att fritt kringföra och försälja alster av hemslöjd samt lantmanna- och trädgårdsprodukter. Denna lags ursprungliga mening torde vara att sådan rätt endast tillkommer tillverkaren eller odlaren själv. Under de senaste åren och i synnerhet sedan bilarna blevo tillgängliga har en handel uppstått som man endast kan beteckna såsom missbruk av ovannämnda lag. Bilägare uppköpa varor hos odlare eller på städernas torg av alla möjliga kvaliteter, ofta sekunda varor, för att med dessa fara omkring i samhällena och återförsälja desamma till synnerligen stort förfång för samhällets bofasta försäljare. Det händer numera ofta att ett halvt tjog dylika med lantmanna- och trädgårdsprodukter fullastade bilar från andra orter tillfälligtvis och oväntat inkomma till en mindre stad eller ett samhälle. Dessa varor kunna icke lagras eller köras tillbaka, de måste säljas. Sådana kringresande månglare kunna totalt förstöra arbetsresultatet för ett samhälles bofasta odlare och försäljare. Det kan icke vara ovannämnda lags mening att denna tilltagande ambulerande handel får ske på detta sätt. Denna ambulerande handel är även i de flesta fall fullkomligt onödig. Med ambulerande handel förstås här all handel med av säljaren *inköpta* varor som bedrives å samhällenas torg, gator eller andra öppna platser av försäljare, vilka icke äro mantalsskrivna och bofasta i det samhälle där handeln bedrives.

I motionerna I:13 och II:28 upptages frågan om kringföringshandel med kött främst ur *sanitär* synpunkt. I sådant syfte förordas införande av vissa kontrollbestämmelser i huvudsak i enlighet med följande av medicinalstyrelsen utarbetade förslag:

Förslag till kungörelse med kontrollbestämmelser angående ambulerande handel med kött och köttvaror.

§ 1.

Utöver vad som stadgas i gällande hälsovårdsstadga rörande födoämnen och dryckesvaror skola i fråga om ambulerande handel med kött och köttvaror följande bestämmelser äga tillämpning.

§ 2.

Envar, som vill idka yrkesmässig verksamhet, vilken avser försäljning av kött eller köttvaror från automobil eller annat vägfordon, vare skyldig därom göra anmälan hos hälsovårdsnämnden i hemorten i och för automobilens (fordonets) godkännande.

§ 3.

Godkännande, som avses i § 2, må icke lämnas av hälsovårdsnämnd, med mindre av nämnden förordnad veterinär efter företagen besiktning av automobilen (fordonet) skriftligen intygat dess lämplighet för användande vid distribuering av kött och köttvaror.

Över lämnat godkännande har hälsovårdsnämnden att utfärda bevis enligt nedan angivet mönster; skolandet detta bevis finnas uppsatt å automobilen (fordonet) å väl skyddad, lätt synlig plats.

Godkännande, som ovan avses, må icke lämnas för längre tid än ett år och kan, när skäl därtill äro, av hälsovårdsnämnden återkallas.

§ 4.

Automobil (fordon), som avses i denna kungörelse, skall för förvaring av köttvarorna vara försedd med helt slutet, väl ventilerat skåp så anordnat att däri förvarade köttvaror äro väl skyddade för regn, solhetta, damm eller annan

förorening samt därjämte försett med anordning, som möjliggör att varorna kunna hållas väl kylda.

Å fordon, som användes för ambulerande handel med köttvaror, skall medföras tvål och handduk samt, i den mån detta lämpligen låter sig göra, även tvättvatten.

Automobilens (fordonets) skåp får användas endast för det ändamål, för vilket det är avsett. I detsamma må sålunda icke förvaras ämne, som kan meddela köttvarorna främmande lukt eller smak eller på annat sätt göra dem otjänliga till förtäring.

§ 5.

Person eller firma, som bedriver sådan kringföringshandel med köttvaror, som avses i denna kungörelse, skall i hemorten till sitt förfogande hava av hälsovårdsnämnden godkänd lokal för förvaring av kött och köttvaror.

§ 6.

Försäljare av köttvaror, som avses i denna kungörelse, skall vid distribueringen av köttvarorna vara iklädd rena överdragskläder (skyddsrock eller förkläde) av härför lämpligt tvättbart tyg samt iakttaga noggrann renlighet.

§ 7.

Det tillkommer medicinalstyrelsen att meddela erforderliga råd och anvisningar rörande beskaffenheten av de för distribueringen av köttvarorna använda fordonen.

§ 8.

(Straffbestämmelser.)

Över medicinalstyrelsens framställning har den 19 december 1934 avgivits utlåtande av kommerskollegium som tillstyrkt åtgärder i den av medicinalstyrelsen angivna riktning.

Utskottet. Beträffande först den i motionerna I: 23 och II: 27 upptagna frågan om ny lagstiftning rörande kringföringshandeln i allmänhet vill utskottet liksom föregående år då frågan behandlats inom riksdagen framhålla, att vederbörande myndigheter torde tillämpa gällande bestämmelser synnerligen restriktivt beträffande den egentliga gårdfarihandeln, att ifrågavarande bestämmelser måste anses tillämpliga även på den moderna kringföringshandeln, samt att ett krav å tillstånd för kringföringshandeln inom hemorten skulle medföra avsevärda olägenheter utan att leda till åsyftat resultat.

I fråga om det i motionen II: 335 framförda yrkandet, att den för närvarande även utom hemorten fria kringföringshandeln med livsmedel m. m. måtte underkastas viss begränsning i fråga om lantmanna- och trädgårdsprodukter, synes det utskottet praktiskt taget uteslutet att såsom motionärerna föreslå skilja mellan inköpta eller i kommission lämnade produkter å ena samt försäljarens egna produkter å andra sidan. Och att underkasta kringföringshandeln med ifrågavarande produkter i dess helhet tillståndstvång, när den äger rum utom hemorten, lär icke kunna komma i fråga.

Vad slutligen angår det i motionerna I: 13 och II: 28 främst ur sanitär synpunkt framförda önskemålet om kontroll å den ambulerande kötthandeln framgår av utskottets redogörelse, att denna fråga blivit föremål för nyligen avslutad utredning. Den lär ock kunna antagas inom kort bli föremål för

Kungl. Maj:ts prövning. Vid sådant förhållande torde någon framställning från riksdagens sida ej vara erforderlig.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motioner icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 19 mars 1935.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Åkerman*, *Anderson* i Hägelåkra, *Klefbeck*, *Svenson* i Eskhult*, *Norling**, *Velander** och *Wijkström*;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist*, *Nilsson* i Antnäs, *Hedlund* i Östersund, *Ryberg*, *Sjögren**, *Olsson* i Rimforsa* och *Olsson* i Mellerud samt fröken *Wellin*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
